

Reggeli ima, avagy töltsük meg jóssággal az életet

SZÖVEG –
FEKETE FANNI

KÉP –
ÉDER VERA

FÉNY A SÖTÉT BEN

„Mag, mag, búzamag, benne aluszik a Nap” – Ez az idézet fogad a gödi Búzaszem Katolikus Általános Iskola és Művészetoktatási Iskola előterében. A keresztény értékekre és magyar néphagyományokra épülő iskola azzal a céllal jött létre, hogy az itt tanuló diákok felnőve, kovászai legyenek nemcsak a családjuknak, hanem a nemzetnek is.

A diákok a szünetekben nem a telefonjukba merülnek, hanem egymással játszanak

♦ A Búzaszem története közel húsz évre nyúlik vissza: Horváth Szilárd igazgató iskolát keresett a lányának, ám nem talált olyat, amely egyszerre lett volna keresztény, családias, a magyar hagyományokat éltető és természetközeli. Úgy döntött, létrehoz egy ilyen iskolát ő, amit környezete is lelkesen fogadott, elsőként Bernolák Dóra és Ország Tibor plébános állt mellé. A főépület önerőből, közösségi összefogással – többek közt szülők, helyi vállalkozók és a gödi keresztény felekezetek vezetőinek támogatásával – épült fel. Ezt a munkát a Búzaszem Alapítvány elnöke, Mocos Béla a katedrálisok nemzedékeken átívelő építésével állítja párhuzamba: a gödi iskola megnyitása óta is felnőtt már egy generáció, amely újabb családokra hagyományozta ezt az összefogást.

A főépület olyan, akár egy családi ház: a falakon az elsősök által készített nemez falvédők, a nappalira emlékeztető emeleten társasjátékok és könyvek soka-sága, a tantermekben a gyerekek nevével díszített bögrék.

Az érkező diákok papucsra cserélik a cipőjüket, úgy lépnek az aulába, ahol ottjártamkor egy apa mond imát. A napot ugyanis mindig közös imádkozással indítják – általában az osztálytermekben, heti egyszer viszont itt gyűlnek össze, amikor egy szülő hirdeti az ígét.

NÉPMESÉKKEL ÁTADOTT SZAKRALITÁS

Az iskolában százhetven gyerek tanul, nyolc évfolyamban. Bár lenne rá igény, hogy újabakat indítsanak, Szilárd a kisebb létszámban hisz, mivel így személyesebb kapcsolatot tudnak kialakítani a diákokkal.

Oktatásuk egyik alapja az eszménypedagógia: ennek lényege, hogy minden gyerekben megtalálják azt, amiben ki tud teljesedni. A másik pillér az organikus pedagógia, azaz a tanítás szeretetalapú megközelítése, amely nem csak a Bibliából merít – a néphagyomány nevelési elve is erre épül. „Egyszerűen fogalmazva ez Matula bácsi nevelése” – magyarázza az igazgató.

Bepillantás a kobozórába. Kollár-Apró Anna karácsonyi dalokat is tanít a diákoknak

Az évfolyamokat osztályfőnökök helyett osztály-közösség-vezetők fogják össze, partnerként kezelve a diákokat. A tanárok közül a legtöbben keresztények. Elmondása szerint nem volt nehéz hitüket gyakorló pedagógusokat találni, olyanokat annál inkább, akik számára a néphagyományok is fontosak. Többen az ország távoli pontjairól járnak ide tanítani, van, aki Mezőtúrról, más Nyíregyházáról.

Az órák harmada népművészeti és művészeti: két néptánc-, két zeneóra, két szolfézs-, két ének-, két rajz- és egy kézműves óra. „A hagyományos oktatás inkább a bal agyféltekét veszi igénybe, a néptánc, a zene, a kézműveskedések viszont a jobb agyféltekét is megmozgatják. Ezáltal fejlődik a gyerekek térlátása, kreativitása, jobban meglátják az összefüggéseket, és nyugodtabbak is” – mondja Faragó Éva matematikatanár.

A hit, a környezetvédelem, a női-férfi minták átadására törekszenek az ajánlott olvasmányok kiválasztásakor, amelyek közt keresztény könyvek, magyar népmesék és mondák is szerepelnek. „A néphagyomány ugyanúgy szakralitásra épül: ha kivesszük belőle a Teremtőt, összeomlik. Gondoljunk csak a népmesékre, amik arra tanítanak, a világban létezik a rossz, de összefogva az emberekkel és a természettel legyőzhető” – véli az igazgató.

TELEFON HELYETT TÁBLAJÁTÉK

A Búzaszemben hat éve telefonmentességet vezettek be. „Kutatások bizonyítják, a nyugati országokban csökken a gyerekek IQ-ja, problémamegoldó képessége, az életüket behálózó digitális világnak is köszönhetően. Emellett minél korábban kapnak okostelefont, annál rosszabb mentális állapotú felnőtt válik belőlük” – magyarázza Horváth Szilárd a döntés okát. Az idő őket igazolja: a tavalyi évben a végzőseik húsz ponttal lekörözték az országos átlagot a felvételin. Ennek ellenére nem a digitalizáció ellen vannak, hiszen az a jövő: a nyolcadikos tantervben már hangsúlyosan szerepel az informatika, adatvédelmi képzést kapnak, és pszichológussal is

A csipkeverés nagy koncentrációt igényel

beszélgetnek az online tér veszélyeiről. De fontos, hogy még azelőtt kialakuljon az idegrendszerük és létrejöjjenek a társas kötődéseik, hogy megismerkednek a technológiával. Szilárd úgy látja, amióta a gyerekek otthoni életéből is kizárták a telefonokat, sokkal jobb minőségűek az emberi kapcsolataik, és nagyobb bennük az empátia.

A digitális világ elsajátításához szükséges algoritmikus gondolkodást a digitális kultúraórán logikai és táblajátékokkal fejlesztik, amit stílusosan az udvaron álló jurtában tartanak. Cipő nélkül lépünk be a szőnyeggel borított szobába, ahol halk zene szól, az asztalok mögött szekrények. A harmadikosok épp egy Izzi nevű játékkal „küzdnek”: fekete-fehér elemekből raknak ki egy mintát, amik csak azonos színű felükkel érintkezhetnek. Ez eddig csupán néhány gyereknek sikerült, tudom meg pár fiútól. Egy másik asztalnál néhány lány legószúdukuval játszik, nekik ez a kedvencük, és a színes Izzi. De legjobban a zeneórákat szeretik. „Itt van néhány kotta a mappámban” – áll fel egy kislány, majd kettőt pislantok, és előkerül pár koboz, a jurtát pedig énekszó tölti be. „Azér’ vagyok lenvirág, / Hogy szeressen a világ, / Azér’ vagyok lenbingó, / Hogy szeressen a bíró” – dalolják.

A diákok három klasszikus hangszer – zongora, gitár, fuvola –, és hét népi hangszer – citera, duda, furulya, hegedű, koboz, tekerő, népi ének – közül választhatnak. Harmadiktól több iskolai kamarában is zenélhetnek, látogatásunkkor a moldvai áll össze. „Nem mindenkiből lesz zenész, viszont zeneértő felnőtté válnak, a közös muzsikálás révén pedig megtanulnak figyelni egymásra” – mondja Uhrin Klára furulyatanár. A gyerekek a táncházaikban is fellépnek, és olykor a táncolókat is megénekelgetik, mint egy disznóvágás utáni mulatságon, amit csak „varacskos rőfögésként” emlegetnek.

A kamarát ezúttal pár alsós hangja kíséri. „Kukorica csutika, rázkolódjál, Máriska!” – dalolják mellettem, és kedvem támad táncra perdülni. Egyébként akárhányszor haladunk át az aulán, néptáncoló gyerekeket látunk. A lányok

Egy átlagos néptáncóra: kopognak a cipők, suhognak a szoknyák

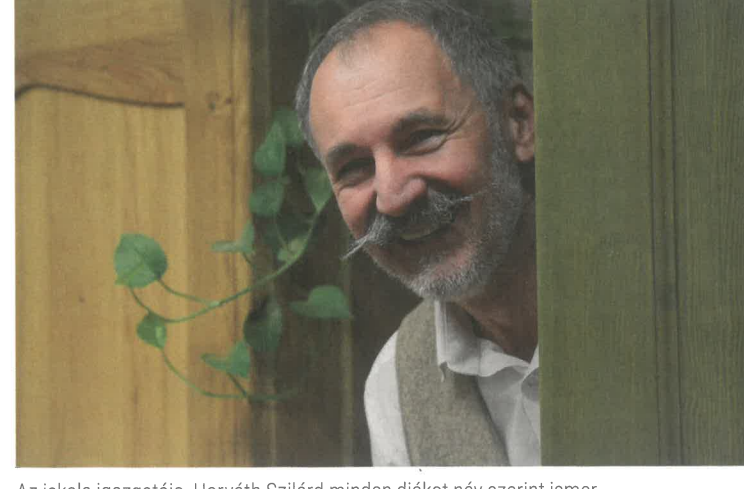
pörgős szoknyában forognak, a padlón karaktercipők sarka koppan. Plaszkó Bence néptáncosnár népdalokat, népszokásokat is tanít nekik, mint a betlehemezés.

EGYÜTTMŰKÖDNI EGY NAGYOBB ERŐVEL

A gyerekek különböző szakkörökre is járhatnak, például szablyavívásra, amiből szünetben egy csapat lelkes fiú tart nekünk bemutatót, dudaszóra. A srácok laza mozdulatokkal írják a nyolcasokat a levegőbe fegyverükkel. Én is megpróbálkozom a fegyverforgatással, de arra jutok, inkább a csipkeverés lesz nekem való. A szakkörön pár kislány elmélyülten varr egy szélcsipkét. „Ennek hópelyhes szélcsipke a neve. Az eredeti mintában mindkét cérna fehér, de Csengével kitaláltuk, hogy az egyik legyen kék” – mutatja egyikük, Kata. A munka nagy koncentrációt és türelmet igényel: volt, hogy kihagyott egy verést, és az egészet fel kellett fejtenie. De megéri a fáradozás: a csipkékből könyvjelző, karkötő lesz, vagy például tolltartót díszítenek vele, avat be a foglalkozást tartó Bácsné Balla Gyöngyi.

Beszélgetésünket énekszó töri meg: a bejáratnál egy bábszínházba készülő osztály sorakozik. Mi pedig kísértünk az udvarra, hogy megtekintsük az iskolakertet, ahol nyolc parcellát művelnek. „Ahogy változnak az évszakok, úgy változnak a feladatok is: tavasszal palántázunk, vetünk, ültetünk, öntözünk, nyáron aratunk, ősszel betakarítunk, télen a madarak etetéséről gondoskodunk” – sorolja Zakar Eszter, aki fiai elbálgatása után „ragadt” itt kertészeti foglalkozást tartani. Idén búzát vetettek, emellett számos gyógynövény is nő a földben. Ezekből teát készítenek, amiből a Mihály-napi vásárra is jut, ahol a gyerekek kínálják portékáikat. A kertészet fő célja viszont nem a növénytermesztés, hanem hogy megtanulják: hogy lesz-e termés, az a Jóistentől függ. Ők nem mindent befolyásolhatnak, van, amit el kell fogadni, és abból építkezni.

A diákoknak iskolán kívüli programokat is tartanak: a végzősöket zárandoktáborral búcsúztatják, a Virág András

Az iskola igazgatója, Horváth Szilárd minden diákot név szerint ismer

által vezetett cserkészcsapatuk pedig havonta egyszer kirándul. „Minden évben van egy kerettörténet, amire építjük a programokat. Az első évben II. András volt a téma: elkészítettük az Aranybulla másolatát, elmentünk az erdőbe, ahol Gertrúd királynét megölték, és a Szentföldre is elzarándokoltunk, ahová a király hadjáratot vezetett” – idézi fel.

CSALÁDOK KOVÁCSA

Az iskolában nagy hangsúlyt fektetnek a jeles napokhoz kötődő népszokások megtartására is. Advent időszakában a kisebbek kántálni, kotyolni, a nagyobbak regölni, betlehemezni is járnak, és az osztályok egymást is megvendégelik. Az utolsó tanítási napon az aulában gyűlnek össze, ahol fenyőágakat helyeznek a földre, spirál alakban. A teremben sötétség van, csupán egy gyertya világít a kör közepén. Az érkező a családok egy-egy meggyújtott gyertyát tesznek mellé, adventi dalokat énekelve, majd e fénysugárral a lelkükben térnek haza.

Az iskola a szülők szemléletét is formálja. Katákék fiát annyira beszippantotta a népi furulya, hogy férjével maguk is zenetanulásra adták a fejüket. Ede, amióta a gyerekei ide járnak, sok barátot szerzett. A szülők a rendezvények után együtt takarítanak, egy iskolai építkezésen ők is rakják a cserepet, míg más kondérban főz, de a koronavírus-járvány idején is számíthattak egymásra. „Foglalkozástól, anyagi helyzettől függetlenül egyformák vagyunk, ugyanúgy építjük a gyerekeink jövőjét” – mondja Szilárd.

Látogatásunk az iskolai piaccal zárul: délután helyi termelők veszik birtokba az aulát. A kertészeti órákat tartó Eszter zöldségekkel tért vissza, más sajtot, szappant, szárított gyümölcsöket kínál. Horváth Szilárd azt szeretné, ha a jövőben egy bolt is működne az iskolán belül a gödiék áruival, ahol a gyerekeikért érkező szülők elintézhetik a bevásárlást, de több tervet is dédelgetnek, mint egy saját kápolna, hogy még meghittebb környezetben adhassanak hálát az őket körbeölelő búzkalászkodókért. ♦